

Barraca del Padró

Castellbell i el Vilar

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: L'Obaga Fosca
Alçada: 249

Coordenades:

Latitud: 41.65649
Longitud: 1.87459
UTM Est (X): 406296
UTM Nord (Y): 4612250

Classificació

Número de fitxa 08053-305
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Popular Modern Contemporani
Segle XVIII-XIX

Estat de conservació Regular

Notes de conservació: Malgrat la barraca és d'una gran bellesa, la presència d'aquest imponent arbust pot provocar en qualsevol moment el seu ensorrament. Caldria doncs, amb molta cura, tallar tota la brancada i deixar assecar les arrels per tal que no torni a rebrotar.

Protecció Legal

Observacions protecció: BCIL -Pla d'Ordenació Urbanística Municipal (2015)

Accés Difícil

Ús actual: Sense ús

Titularitat Privada

Titular: 08052A0050001000000OM

Autoria de la fitxa Jordi Montlló i Laura Bosch

Data de registre de la fitxa: dg., 29/01/2017 - 01:00

Descripció

Barraca de pedra seca ubicada al vessant occidental de la Serra de l'Obaga Fosca, en unes feixes que hi ha al marge esquerra del torrent del Sot Gran. L'accés és un xic complicat degut al bosc de pi blanc i mata que hi està creixent. Un cop arribats al camp d'ametllers d'en Casals, cal vorejar el naixement del torrent uns dos-cents metres més amunt, seguint el camí i baixar pel dret.

La barraca està situada en un cap de feixa, i està gairebé colgada per una mata (*Lentiscus pistacia*) de grans dimensions i algun bardissar. És de planta quadrangular. L'interior mesura 1,80 metres de costat, mentre que l'exterior fa 2,70 metres de costat. Està integrada al mur.

Els rocs més grossos, en general estan ben desbastats i es troben situats a la base, a les cantoneres i al portal per donar més consistència i solidesa a l'edificació. Entremig hi ha el pedruscall, en forma de falques que s'han introduït a cops de mall o maceta per evitar que els blocs més grossos es moguin. La porta, orientada al nord-oest, està centrada a la façana principal amb una doble llinda, lleugerament arcada per la part superior. Destaca la data gravada de 1827. Els brancals són rectes i denoten solidesa i també té marxapeus. Mesura 1,23 metres d'alçada per una amplada de 0,50 metres. Els murs tenen un gruix mínim de 0,70 i màxim de 0,80 metres. La coberta és de volta per aproximació de filades amb una llosa de tancament. Malgrat la impressionant brancada conserva el voladís. Al mur frontal hi ha un tinell

A l'altre costat del torrent hi ha una altra barraca amb el mateix any de construcció i estil de gravat igual. Les mides són idèntiques.

Observacions:

Barraca inventariada per l'Observatori del Paisatge de Catalunya dins el projecte Wikipedra amb el codi 3182.

Història

La tècnica de la pedra seca es caracteritza per l'ús de la pedra sense treballar i sense cap material d'unió. Les irregularitats de les lloses es corregeixen amb pedruscall. La pedra només es treballa quan ha de tenir una tasca específica, com llindes o escaires. A Castellbell i el Vilar aquesta tècnica s'utilitza en les barraques de vinya, en les parets de marge per aterassar el terreny i també en alguns ponts per facilitar el pas dels torrents.

Es tracta d'una tècnica amb uns orígens molt remots però que la seva expansió es vincula amb el creixement de la viticultura durant la segona meitat del segle XIX (SOLER i PERARNAU:1985). No hi ha testimonis, ni documentació que puguin aportar una cronologia més antiga. Els condicionants que afavoreixen l'aparició de les barraques són: un increment de l'àrea cultivable que provoca la construcció de parets de pedra seca per formar feixes; una atenció més continuada que reclama el conreu de la vinya, creant la necessitat d'aixopluc i magatzem d'eines del pagès que restarà més temps lligat al camp; i, finalment, la presència al Bages, d'un estrat rocós molt pròxim a la superfície.

La situació geogràfica d'aquestes barraques ve condicionada per la necessitat d'aprofitament de l'espai conreat. Podem trobar, per tant, barraques construïdes entre dues feixes de diferent nivell, sempre i quan siguin del mateix propietari. També podem trobar barraques enmig del camp, però es deu al mateix condicionant, ja que segurament es tracta d'una franja del camp rocosa o de difícil utilització pel conreu. Finalment, també podem trobar les barraques en un racó del camp, on s'amuntegaven les pedres extretes de llaurar, o fora del camp semi excavades en un marge. Segons la tipologia de la seva construcció, poden ser de planta circular o quadrangular i poden ser construccions isolades o estar adossades en un marge o altra construcció. La volta de les de planta circular es fa per aproximació de fileres. En canvi, les de planta quadrangular poden tenir la volta per aproximació de fileres o en base a un sistema piramidal. Pel que fa al

tema dels constructors, es pot parlar de tres teories: l'existència de quadrilles de "barracaires" itinerants, els "sardans", o el propi pagès. L'existència del sardans s'ha recollit en el treball de Soler i Perarnau (1985) gràcies a un informant que situa aquests personatges a finals del segle XIX. Es tracta d'homes procedents de la Cerdanya, segurament la part alta de la Cerdanya, que oferien els seus serveis per a la construccions de pedra seca, com activitat complementària en èpoques climatològicament adverses en el seu lloc de residència.

Bibliografia

- MARTÍN i VILASECA, Fèlix i PREIXENS i LLEVADOT, Josep (2005). Les construccions de pedra seca. Inventari de cabanes de volta, balms murades i aljubs a les terres de Lleida. Pagès editors. Lleida.
- QUERALT BOLDÚ, Ramon (2008). Les cabanes de volta de les Borges Blanques. Paisatges, fets i gent. Cossetània edicions. Valls.
- RIPOLL, Ramon, coord. (2010). La pedra seca. Evolució, arquitectura i restauració. Col·lecció Arquitectura tradicional, vol. 3. Edicions Brau. Figueres.
- SOLER i BONET, Josep M. i PERARNAU i LLORENS, Jaume (1985). "Les barraques de vinya al terme municipal d'Artés (Pla de Bages)"; dins Dovella, núm. 17. Manresa, pàgs. 37-43.
- SOLER i BONET, Josep M.(1987). "Barraques i tines, construccions per a la vinya"; dins Dovella, núm. 24. Manresa.
- SOLER i BONET, Josep M.(1988). "La tècnica de la pedra seca. La construcció popular"; dins Dovella, núm. 29. Manresa, pàgs. 47-52.
- SOLER i BONET, Josep Maria (2000). "La construcció en pedra seca, arquitectura, patrimoni i tradició"; dins Dovella, núm. 70. Manresa, pàgs. 9-11.
- VALLS i PUEYO, Joan (2002). Les construccions de pedra seca al terme de Castellbell i el Vilar; dins Dovella, núm. 78. Manresa, pàgs. 56 - 59.

Enllaços d'interès:

<http://wikipedra.catpaisatge.net/>

